Raadsvoorstel
Openbaar

Nijmegen

Onderwerp
Zienswijze Meerjaren Programmabegroting 2024-2027 Bedrijfsvoering organisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN)

Opsteller	Reinout Heutink	**Collegebesluit**	9 mei 2023
Programma	Bereikbaarheid Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**Behandeldatum Raad**	7 juni 2023
Portefeuillehouder	C.M.H. Daemen en G. Visser	**Status**	Openbaar

Samenvatting
In dit voorstel krijgt u een overzicht van de begrote kosten van de BVO DRAN voor de aankomende jaren. U krijgt inzicht in de achterliggende redenen van deze ontwikkelingen en u wordt gevraagd om bijgevoegde conceptzienswijze vast te stellen en voor de uiterste reactiedatum van 16 juni 2023 aan het bestuur van de BVO DRAN te verzenden.

Voorstel
1. De zienswijze over de voorliggende ontwerp- meerjarenprogrammabegroting 2024-2027 (inclusief gewijzigde begroting 2023) van Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) vast te stellen, waarin we aangeven dat:
    a. We instemmen met de Meerjarenprogramma begroting 2024-2027 (inclusief gewijzigde begroting 2023).
    b. We de noodzaak van zero emissie en mogelijk aanbesteden begrijpen en steunen.
    c. We daarmee ook zien dat deze ontwikkelingen extra druk leggen op de begroting en daarmee ook op onze gemeentelijke begroting
2. De brief aan het bestuur van de BVO DRAN betreffende de zienswijze vast te stellen.

Aanleiding
Op dit voorstel is de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing. De Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN) is een gemeenschappelijke regeling die verantwoordelijk is voor het contractmanagement en (financieel) beheer van de uitvoering van het doelgroepenvervoer van de 18 gemeenten in regio Arnhem en Nijmegen. Voor Nijmegen gaat het om de uitvoering van het Wmo-vervoer (vraagafhankelijk vervoer), het Leerlingen- en een stukje jeugdwetvervoer(routevervoer). De deelnemende gemeenten hebben de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2024-2027, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van BVO DRAN op 23 maart 2023, ontvangen. Zij kunnen nu hun zienswijze kenbaar maken.

U wordt nu voorgesteld de zienswijze op de begroting van deze gemeenschappelijke regeling te geven. Deze zienswijze kan daarna worden ingebracht in het algemeen bestuur van BVO DRAN op 6 juli 2023, bij de definitieve vaststelling van deze begroting.

Bij het voorstel is de zienswijze gevoegd, welke is gebaseerd op de hierna genoemde argumenten, kanttekeningen en risico's.

Beoogde impact
Uw raad inzicht geven in de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2024-2027 (inclusief gewijzigde begroting 2023) van BVO DRAN en de financiële consequenties hiervan voor de

gemeente Nijmegen. Daarnaast stellen wij u in de gelegenheid om voor 16 juni aanstaande uw zienswijze hierop te geven, zodat deze kan worden ingebracht op de vergadering van het algemeen bestuur op 6 juli 2022.

Doelenboom:
We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Argumenten
1.1 Er ligt nu een ontwerpbegroting inclusief een begrotingswijziging 2023. Met dit raadsvoorstel geven wij uw raad inzicht in de meerjarenprogrammabegroting van BVO DRAN.
In de gewijzigde begroting 2023 en de ontwerpbegroting 2024-2027 zijn de volgende zaken meegenomen:

- In 2022 heeft de Coronacrisis nog steeds een aanzienlijke impact op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer. Hierdoor is 2022 geen betrouwbare referentie voor de vervoersvolumes die gebruikt worden bij het opstellen van de meerjarige begroting. Voor het vraagafhankelijk wordt hierdoor 2019 als referentiejaar gehanteerd omdat dit de meest recente periode is zonder Coronaeffecten.
  Voor het routevervoer is in 2022 geen sprake meer van Coronaeffecten waardoor 2022 in het routevervoer wel gebruikt wordt als referentie.
- In 2022 is door de huidige vervoerders, in samenwerking met de vervoersorganisatie, een start gemaakt met de infaseringsplannen zero emissie. Naar aanleiding van onderhandelingen met vervoerders over de contractverlening is inmiddels meer zicht gekregen op de feitelijke kostentoename zero emissie. Dit zorgt ervoor dat gedurende de eerste verlengingsperiode bij het vraagafhankelijk vervoer geen rekening gehouden hoeft te worden met meerkosten zero emissie. Vanaf het tweede halfjaar 2024 tot en met het eerste halfjaar 2026 zijn de begrote meerkosten zero emissie voor dit vervoer teruggebracht van 5% naar 0%.
  Voor het routevervoer is tot nu toe rekening gehouden met meerkosten ten bedrage van 15%, uitgaande van 100% zero emissie gereden vervoer. Het met vervoerders afgesproken infaseringsplan gaat voor de eerste verlengingsperiode uit van 50% zero emissie gereden vervoer. De additioneel begrote kosten voor deze periode (medio 2024-2026) worden daardoor teruggebracht van 15% naar 7,5%.
- Sinds 1 augustus 2020 zijn de nieuwe contracten met vervoerders ingegaan. De prijs (P) per perceel is contractueel vastgelegd en is daarmee een gegeven en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (NEA index). De NEA index wordt jaarlijks berekend door Panteia. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2023 is vastgesteld op +13,7%. In december 2022 is een nieuwe Cao Zorgvervoer en Taxi overeengekomen. Daarin is opgenomen dat per 1 januari 2024 een loonstijging van 4% plaatsvindt. Met dit gegeven komt de prognose van de NEA voor 2024 uit op 4,3%. Vanaf 2025 wordt in de ontwerpbegroting weer rekening gehouden met het historisch gemiddelde van 2%.
- Voor de kosten van het callcenter wordt het feitelijk gebruik in 2019 (periode september t/m december) gebruikt als uitgangspunt voor het opstellen van de nieuwe meerjarige begroting. Door de directe afhankelijkheid met het vraagafhankelijk vervoer, is dit voor de bepaling van de begroting callcenter ook de meest recente periode zonder Coronaeffecten.

- Het contract met het callcenter is ingegaan op 1 augustus 2020. Ook hier is de prijs (P) contractueel vastgelegd en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (CPI index). De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2023 is vastgesteld op +14,3%.
- De Wmo-reiziger betaalt een eigen bijdrage die als baten in de begroting zijn opgenomen. Verrekening door de BVO DRAN van deze eigen bijdragen met vervoerders en deelnemers gebeurt inclusief Btw. In de MJPB zijn daardoor alle eigen bedragen ook inclusief 9% Btw verantwoord.
- Jaarlijks worden de tarieven van het reguliere bus OV vastgesteld. De indexatie van de eigen bijdrage binnen Avan volgt deze OV indexatie. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2023 is vastgesteld op +7,02%.
- Op basis van de ervaringscijfers uit 2022 is de begroting BVO lasten vanaf 2023 geactualiseerd. Deze analyse heeft ervoor gezorgd dat de begroting van de vervoersorganisatie in 2023 structureel naar beneden is bijgesteld. Daar tegenover staat een aanpassing van hogere indexatie met een negatief effect op de begroting. Beide effecten heffen elkaar nagenoeg op waardoor de gewijzigde begroting BVO lasten in 2023 nagenoeg gelijk gebleven is ten opzichte van de primitieve begroting. Vanaf 2023 is er een structurele taakstelling van -3% ingeboekt.
- De BVO lasten wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index. Door het aanzienlijke deel aan personeelskosten binnen de begroting BVO lasten kan de Cao loonindexatie voor een aanpassing van de CPI index zorgen. De CPI index voor 2023 is bepaald op +9,9%. Voor de indexatie in de jaren vanaf 2024 is vastgehouden aan de al in de MJPB verwerkte jaarlijkse CPI index van +3,9%.
- Op basis van een analyse van de gemeente Nijmegen naar het aantal deelnemers in het Leerlingenvervoer (routevervoer) is door de gemeente geconcludeerd dat een jaarlijkse toename van 5% een te hoge aanname is. Op verzoek van de gemeente Nijmegen is in de MJPB, rekening houdend met demografische ontwikkelingen en wijzigend beleid, een jaarlijkse toename van 0% opgenomen.

1.2 De ontwerpbegroting BVO DRAN is afgestemd met de gemeente Nijmegen
Op ambtelijk niveau is de ontwerpbegroting goed afgestemd met beleids- en financiële ambtenaren. De portefeuillehouder zit namens de gemeente in de stuurgroep en het algemeen bestuur van BVO DRAN en is in die hoedanigheid betrokken bij de ontwerpbegroting.

2. Op grond van artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen krijgt de raad de gelegenheid zijn zienswijze op de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan de BVO DRAN.
We stellen uw raad met dit voorstel in de gelegenheid zijn zienswijze te geven. Bij voorliggend raadsvoorstel is de zienswijze bijgevoegd, welke is gebaseerd op de genoemde argumenten, kanttekeningen en risico's.

Kanttekeningen

- *Aanbesteding met ingang van 1 augustus 2024 in het geval BVO DRAN of vervoerder besluit de huidige vervoerscontracten niet te verlengen.*
  Met vervoerders zijn in 2020 contracten afgesloten voor een initiële periode van 4 jaren en drie verlengingsopties van elk twee jaren. Het lichten van verlengingsopties is een tweezijdig besluit dat tenminste één jaar voor expiratiedatum schriftelijk aan de andere partij kenbaar dient te worden gemaakt. De initiële periode eindigt 31 juli 2024. Het besluitvormingsproces over de eerste verlenging loopt parallel aan het opstellen van deze MJPB. Het is denkbaar dat partijen besluiten contracten niet te verlengen en dat daardoor delen van het vervoer dienen te worden aanbesteed. Met de huidige marktomstandigheden (krapte arbeidsmarkt, energieprijzen, brandstofprijzen, investering zero emissie voertuigen) is het zeer reëel om te verwachten dat een aanbesteding zal leiden tot hogere tarieven dan de huidige contractueel overeengekomen tarieven. De huidige meerjarige begrotingen voor het vraagafhankelijk vervoer en routevervoer zijn gebaseerd op de tarieven uit de huidige contracten, waarbij deels rekening is gehouden met additionele kosten voor de infasering van zero emissie. In geval besloten dient te worden tot een nieuwe aanbesteding (van een deel van het vervoer) is de verwachting dat sprake is van meerkosten ten opzichte van de huidige meerjarige begrotingen vervoerskosten van betreffende gemeenten.

- *30% clausule overeenkomsten vervoerders*
  Door invoering van beheersmaatregelen bestaat tijdens de contractperiode de mogelijkheid dat vervoervolumes schommelen. Binnen het contract zijn afspraken gemaakt voor het geval dat vervoervolumes structureel met meer dan 30% toe- of afnemen en dit leidt tot een onredelijke financiële situatie voor vervoerder of opdrachtgever. Beide partijen treden in dit geval tijdig in overleg. In het geval sprake is van een noodzakelijke tariefverhoging ten gevolge van de 30% clausule zal deze in alle gevallen passend zijn binnen de begroting van de BVO DRAN, rekening houdend met de algemene uitgangspunten uit de kaderbrief 2024.

- *Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's*
  De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een ‘open einde’ systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten.
  De gemeenten streven naar het versterken van de eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijvoorbeeld het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligers. Daarnaast sturen vervoerders bij het plannen op efficiency. Bijvoorbeeld het afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van deze vervoersstromen binnen de planning.

Financiën

Vraagafhankelijk vervoer (VAV)

De zienswijze heeft betrekking op de gewijzigde begroting BVO-DRAN 2023 en op de ontwerp meerjarenbegroting BVO DRAN 2024-2027. De begroting 2023 is aangepast vanwege van een aantal wijzigingen, zoals hierboven genoemd. We zien in Nijmegen dat het vervoer het niveau van voor Corona weer benadert. Hierdoor en door de bovengenoemde wijzigingen, met name ook hoge indexaties, stijgt de gewijzigde begroting voor Nijmegen in 2023 licht met € 30.321. De begroting voor 2023 voor vraagafhankelijk vervoer na de wijziging bedraagt €1.429.695 inclusief de BVO DRAN lasten.

In onze gemeentelijke begroting is in totaal €3,06 miljoen opgenomen voor vervoersvoorzieningen. Naast het vraagafhankelijke vervoer (AVAN) verwachten we ook nog circa € 1,5 miljoen aan uitgaven voor individuele vervoersvoorzieningen.

Hierdoor verwachten we in 2023 uit te komen met het budget. Vanaf 2024 zien we een tekort van € 0,3 miljoen dat oploopt tot € 1,1 miljoen in 2027. Een kanttekening hierbij is dat de begroting van de DRAN rekening houdt met indexering en de gemeentelijke begroting niet. Hierdoor is de verwachting dat het gemeentelijk budget vanaf 2025 ontoereikend zal zijn als de verwachtingen van de BVO DRAN kloppen. Daarnaast gaan gemeenten in 2026 bijdragen aan emissie loos rijden. Dit zorgt voor een uitzetting van de DRAN-begroting en hier wordt in de gemeentelijke begroting geen rekening mee gehouden. Deze ontwikkelingen zullen nauwgezet worden gevolgd en om dit op te vangen zullen er het komende jaar andere middelen en mogelijkheden onderzocht worden. Wij komen bij u terug als hier aanleiding toe is.

BVO DRAN Begrotingsoverzicht vraagafhankelijk vervoer Nijmegen

VAV inclusief BVO lasten	**Begroting 2023**	**Gewijzigde begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Nijmegen	€1.399.374	€1.429.695	€ 1.719.910	€1.917.150	€2.198.057	€2.511.517

Routevervoer (RV)

Voor Nijmegen bestaat het routevervoer voor het overgrote deel uit het Leerlingenvervoer en voor een klein deel Jeugd GGZ vervoer dat AVAN voor ons uitvoert.
De begroting voor het routevervoer bedraagt voor 2023 €1.668.780 en voor 2024 €1.815.821. Dit is alleen het vervoer en exclusief het aandeel overhead kosten BVO DRAN.
Indien we nader inzoomen op het Leerlingenvervoer zien we dat er vanaf 2023 een negatief verschil ontstaat tussen de door de BVO DRAN gevraagde deelnemersbijdrage en het bedrag dat in de gemeentelijke begroting voor Leerlingenvervoer is begroot.

	2023	2024	2025	2026	2027
Routevervoer (Leerlingenvervoer) inclusief BVO lasten	€1.685.948	€1.818.368	€1.923.444	€1.989.076	€2.130.522
Budget Leerlingenvervoer stadsbegroting	€1.655.810	€1.741.200	€1.883.200	€1.900.200	€1.900.200
Tekort	€-30.138	€-77.168	€-40.244	€-88.876	€-230.322

Het verschil is met name ontstaan door de toepassing in de gewijzigde begroting 2023 van de BVO DRAN van een forse structurele NEA-indexering van 13,7% op de bijdrage voor het routevervoer. In de gemeentelijke begroting zijn we voor 2023 en volgende jaren daarentegen uitgegaan van een indexering van 6,9%. Daarnaast is in de begroting van de BVO DRAN vanaf 2024 een NEA-index toegepast van 4,3%, terwijl de cijfers van de gemeentelijke begroting nog niet bekend zijn.
Indien we voor 2024 in de gemeentelijke begroting uit zouden gaan van een (niet-irreëel) index percentage van 5% dan komen de gevraagde deelnemersbijdrage in de BVO DRAN begroting voor Leerlingenvervoer en het beschikbare budget in de Stadsbegroting met elkaar overeen. Dit is ook in lijn met de verwachtingen; bij de Stadsbegroting 2023 en volgende jaren is reeds het gemeentelijk budget uitgebreid voor indexeringseffecten én de invoering van ZERO emissie vervoer.

Het betreft hier alleen de kosten voor het Leerlingenvervoer dat AVAN voor ons uitvoert. In onze gemeentelijke begroting vallen onder het Leerlingenvervoer ook nog een stuk uitvoeringskosten van onze eigen organisatie en de aan ouders uitbetaalde vergoedingen voor het Leerlingenvervoer. Dit heeft geen invloed op AVAN maar wel op ons gemeentelijke begroting waarin deze kosten apart gebudgetteerd zijn.

Vervolg
Na behandeling door uw raad wordt de definitieve zienswijze voor de uiterste reactiedatum van 16 juni 2023 verstuurd aan het algemeen bestuur van BVO DRAN, zodat deze kan worden betrokken bij de definitieve vaststelling van de begroting in de vergadering van het algemeen bestuur op 6 juli 2023.

Bijlagen
1. Ontwerp-meerjarenprogrammabegroting 2024-2027 (inclusief de gewijzigde begroting 2023) Bedrijfvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN).
2. Begeleidende brief bij ontwerpbegroting (MJPB) BVO DRAN
3. Geactualiseerde kaderbrief 2024
4. Brief Zienswijze raad Nijmegen.